

М. А. Еделева, аспірант,
Запорізький національний університет

ДЕРЖАВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ

Державна інформаційна політика як складова частина державної політики формує ідеї та погляди на те, які відносини мають складатися в інформаційній сфері між державою та суспільством [3, с. 318]. На сьогодні існує ряд проблем у проведенні інформаційної політики в Україні. Аналіз досвіду розвинутих країн дозволяє виділити пріоритетні напрями роботи в інформаційній сфері. У дев'яностих роках ХХ ст. в провідних країнах світу головним напрямом державної інформаційної політики став курс на розвиток інформаційного суспільства, багато уваги приділялося створенню інформаційної інфраструктури.

Україна, отримавши незалежність після розпаду Радянського Союзу, почала будувати державні інститути та входити до світового інформаційного співтовариства. У 1990-х рр. перед владою стояло завдання формування інформаційної грамотності. У той час більшість населення України не мали можливості користуватися персональними комп'ютерами, Інтернетом. Нині ситуація суттєво змінилася. У школах створені комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет. Таким чином держава намагається впровадити інформаційні технології у повсякденне життя зі шкільних років. Але цього замало, оскільки сьогодні люди середнього і старшого віку повинні вміти користуватися цими технологіями для отримання послуг, які надаються державними органами в електронному вигляді.

Завдяки урядовим програмам Естонією досягнуті позитивні результати у навчанні населення комп'ютерній грамотності. Ці програми почали діяти з кінця 1990-х рр. Значну увагу було приділено комп'ютерній освіченості громадян, особливо в сільській місцевості. У бюлетені «Е-Естонія» було розкрито основні напрями дії влади щодо впровадження інформаційних технологій у повсякденне життя естонців, так, у 1997 р. було прийнято рішення про оснащення шкіл сучасними комп'ютерами та Інтернетом. Була ініційована програма «Стрибок тигра». Мета цієї програми полягала в підготовці школярів до тих можливостей, які можуть надати комп'ютери і новітні інтернет-технології. Також була впроваджена програма «Дивись на світ». Її мета – ознайомити з основами інформаційного суспільства ті верстви населення, які в силу вікових або інших причин не мають можливості зробити це самостійно. Ці програми тривають і донині [5, с. 2]. Це робить актуальною «освіту протягом всього життя».

В Україні існує також потреба розширення мережі курсів з інформатики для людей старшого покоління. Україна може використовувати ті ж моделі та механізми впровадження е-послуг, які використовує Естонія. У майбутньому Україна перейде до електронного урядування, яке вже існує в ряді країн світу, у тому числі в колишній республіці Радянського Союзу Естонії.

На сьогодні одним із невирішених питань, яке заважає швидко побудувати в Україні «інформаційне суспільство», є питання впровадження електронного уряду. На думку Г. Почепцова, електронний уряд – це не просто система надання державою та її органами послуг (у тому числі й відповідної інформації) громадянам на основі їх активної взаємодії за допомогою сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, а й передусім модернізація самого процесу державного управління відповідно до нових умов суспільного розвитку [4, с. 398]. Основними перевагами впровадження цього проекту є: ефективність праці чиновників; подолання корупції через прозорість; вільний доступ громадян до інформації; економічність (зменшення витрат на працівників, які займаються рутинною працею, їх перекваліфікація і задіяння в інших сферах). Основними загрозами впровадження електронних послуг є конфіденційність особистих даних та кібербезпека. Ці питання мають вирішення через прийняття відповідних законопроектів. Логічне питання, яке ставлять фахівці, що працюють у цьому напрямі з 2000-х рр., – питання про те, що заважає Україні впровадити е-уряд та е-послуги. Одна з основних причин – це відсутність діалогу між владою та громадськістю, в якому не зацікавлена частина представників влади.

В останні роки актуальності набула проблема комунікації влади з суспільством. З приходом до влади тієї чи іншої політичної сили змінювався вектор державної інформаційної політики щодо комунікації між владою та громадськістю. Політична криза останніх років змусила владу використати інституційний підхід щодо формування комунікативної політики в українському суспільстві. У 2014 р. з'явилося Міністерство інформаційної політики (МІП) України. Ключові завдання МІП – це: розробка стратегії інформаційної політики України та концепції інформаційної безпеки держави; координація органів влади в питаннях комунікації та поширення інформації та ін. [2, с. 1]. У вирішенні питання інституційного забезпечення комунікативної політики можна використати ті ж методи, що і Велика Британія, яка на сьогодні є однією з провідних держав у сфері інформаційно-комунікативних відносин між владою і суспільством. А. Барановська наголошує, що Велика Британія вміло використовує і впроваджує інформаційні технології у повсякденне життя суспільства, що сприяє комунікації між всіма гілками влади та громадянами. Так, наприклад, було прийняте рішення про реформу у сфері комунікації (1997 р.) і реконструкцію іміджу держави («Panel 2000», 1998 р.), що визна-

чило основні завдання створення у Великій Британії впевненого у власних силах суспільства, яке без остраху дивиться в майбутнє та пишається своєю роллю ключового партнера в Європі та нації-лідера у світі [1, с. 85]. На сьогодні досвід Великої Британії як країни, що формує принципи та механізми впровадження ефективної інформаційної політики, є актуальним для України.

Таким чином, формування державної інформаційної політики згідно з вимогами сучасних світових тенденцій є для України незворотним процесом, а комунікація між державою та суспільством є вимогою цих процесів. Використання досвіду провідних країн світу є актуальним для України задля подолання політичної, економічної та соціальної кризи в суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановська А. В. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики Великої Британії / А. В. Барановська // Стратег. пріоритети. – 2013. – №4 (29). – С. 85–90.
2. Міністерство інформаційної політики України: Про Міністерство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mip.gov.ua/content/pro-ministerstvo.html>.
3. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: [Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.]; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2015. – 816 с.
4. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика / Г. Г. Почепцов. – К. : Знання, 2008. – 663 с.
5. Э-Эстония. Страна где живет интернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/priimagi/estonia-egovernance-leaflet-in-russian-of-2010>.

О. М. Кужман, здобувач,

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ВСТАНОВЛЕННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО: МАС-МЕДІА І ВЛАДА

Теорія встановлення порядку денного стала об'єктом наукового аналізу лише на початку 1970-х рр. У цей період швидкими темпами стали розвиватися соціогуманітарні науки, зокрема політологія. Також важливу роль відіграли закінчення Другої світової війни і початок «холодної війни» між Заходом і соціалістичним табором. У зв'язку з цим у США науковці і практики дуже зацікавилися вивченням механізмів дії «порядку денного». Учених цікавив аналіз прийняття політичних рішень з метою надання більш наукового та раціонального пояснення тих чи інших дій політичних лідерів [2, р. 50]. Було з'ясовано, що перед тим, як вибрати й озвучити в мас-медіа свій політичний